

Bullying, el paper clau de la infermera en la prevenció, detecció i actuació davant l'assetjament entre iguals

Ramiro Ortegón. Infermer
Marina Bricollé. Educadora Social

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA

SEER
Salut i Educació Emocional

Formació
Infermeria (2023)

Proposta formativa

Formadors/es:
Ramiro Ortegón
Marina Bricollé

Espai 1

**Comprendre el rol
infermer dins el protocol
PDA (prevenció –
detecció - actuació).**

Introducció al Bullying:
L'assetjament entre
iguals, eines per a la
comprensió dels agents
implicats (agressor/a,
víctima, espectadors/es).

Espai 2

**Potenciar dins el rol
assistencial i educatiu de
la infermeria eines per a
la detecció de
l'assetjament.**

Eines per a la detecció i el
diagnòstic a la dinàmica
de grups i l'atenció
individualitzada.

Espai 3

**Desenvolupar habilitats
per a l'atenció reparadora
davant l'assetjament
escolar a tots els agents
implicats/des.**

Actuació davant
l'assetjament escolar:
Protocols d'actuació,
eines per a la intervenció
amb els diferents agents i
eines per a la restauració i
comprensió del dolor.

Espai 4

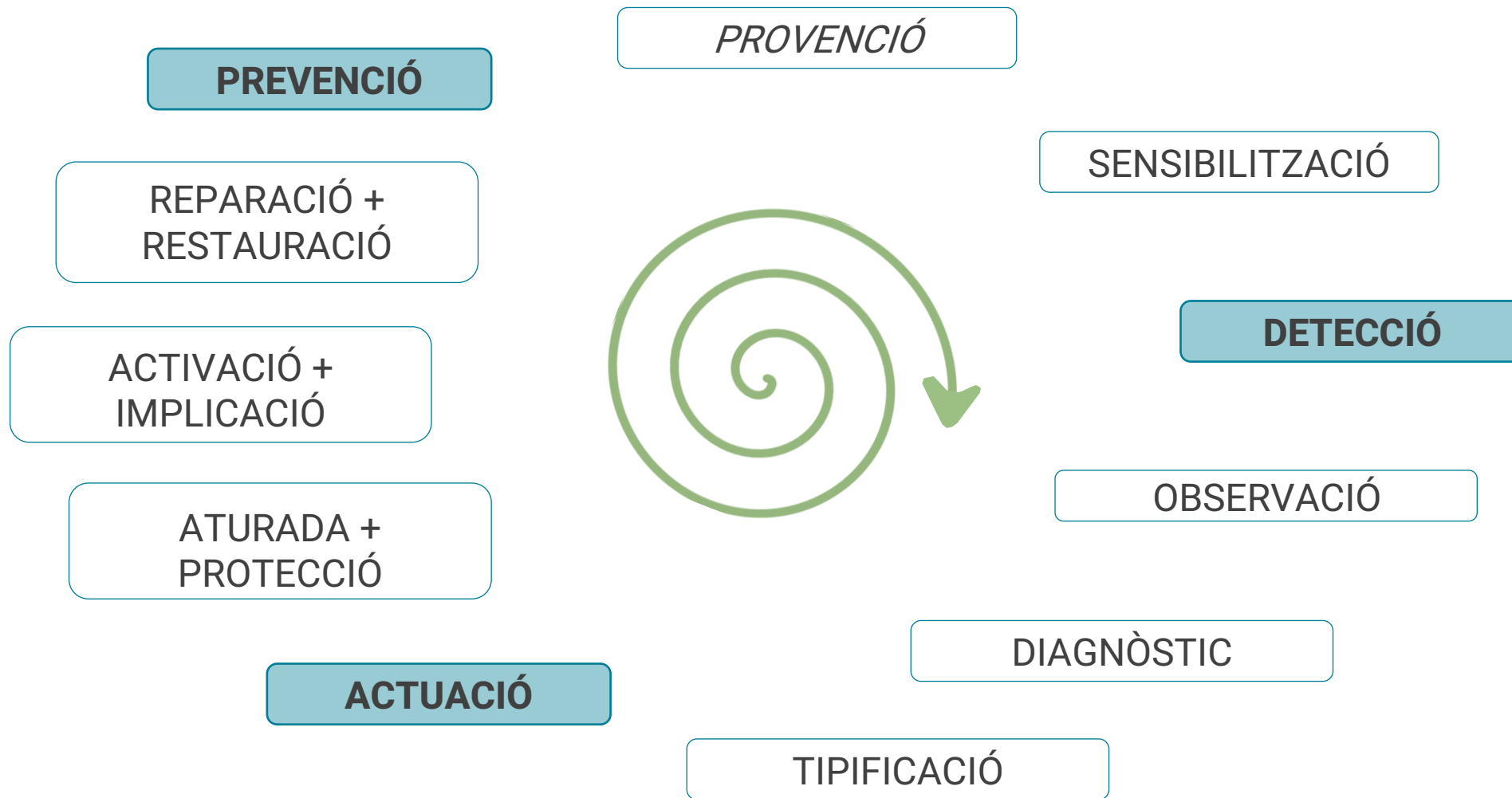
**Mostrar l'educació
emocional com un actiu
clau per a la prevenció,
detecció i actuació en
casos d'assetjament
entre iguals.**

Educació Emocional i
prevenció de la Violència.
Aportar estratègies
infermeres per a la
promoció d'activitats de
prevenció del fenomen
bullying.

Estratègia P-D-A en l'abordatge en primera línia amb adolescents

3.

Estratègia P-D-A en l'abordatge en primera línia amb adolescents

✓ **FASES DE LA PREVENCIÓ:**

- **PROVENCIÓ:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que s'utilitzen per promoure el benestar i que ens ajuden a proveir d'ambients que possibiliten el desenvolupament d'estratègies que donen resposta a la vida (convivència i conflictes) des dels propis potencials (habilitats, capacitats, fortaleces, etc.). En aquesta fase treballem l'entrenament d'estratègies per a la resolució dels conflictes.
- **SENSIBILITZACIÓ:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que ens ajuden a acompanyar a la presa de consciència des del sentir-se i sentir a l'altre, sobretot davant de situacions que trenquen o ens allunyen (individualment i com a comunitat) del benestar. En aquesta fase fem visibles situacions de risc com la violència o altres factors de vulnerabilitat.

✓ **DETECCIÓ:**

- **OBSERVACIÓ (EINES DE DETECCIÓ PREVENTIVES CONTINUADES):** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que permeten l'observació del benestar i les relacions de totes les persones de la comunitat educativa, en relació amb l'acompanyament a les famílies, amb un especial focus en els espais d'entrevistes i tutories. Aquí situem les eines que ens serveixen per reconèixer un problema o dificultat del sistema (persona, grup, institució) i per comunicar-se de forma oberta i bidireccional en l'activació de les alertes.

ABORDATGE EN PRESENCIA DE CASOS:

✓ **FASES DE LA DETECCIÓ:**

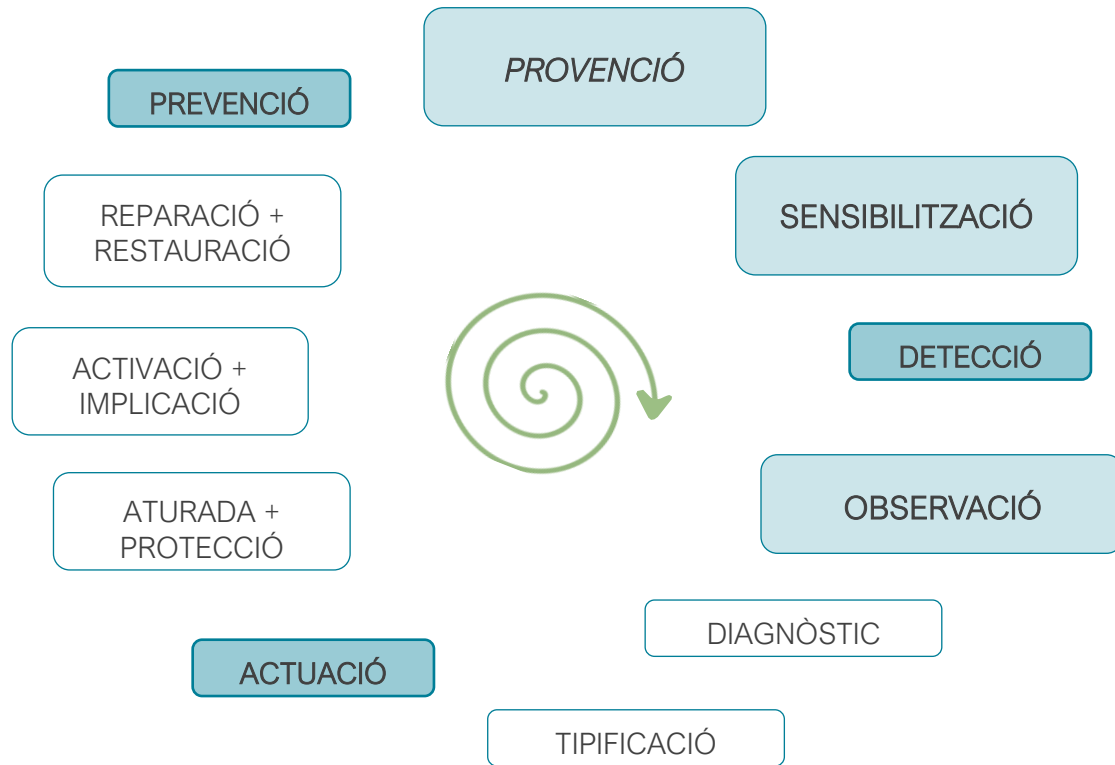
- **DIAGNÒSTIC:** Un cop hem detectat una alerta (tenim un possible cas) apliquem tots aquells recursos que ens permeten la lectura de signes (mesurables) i símptomes (perceptius) per obtenir un enfocament cap al benestar. Obtenim informació diagnòstica per poder tipificar, és a dir, apleguem la informació necessària per poder comprendre què està passant.
- **TIIFICACIÓ:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que ens ajuden a classificar la situació que ens presenta el cas (realitat objectiva + realitat subjectiva). Amb aquests fets observables definim necessitats educatives, les quals ens ajuden a dissenyar objectius pedagògics i crear un pla d'acció que doni resposta de forma integral a la situació que haguem de resoldre.

✓ **FASES DE L'ACTUACIÓ:**

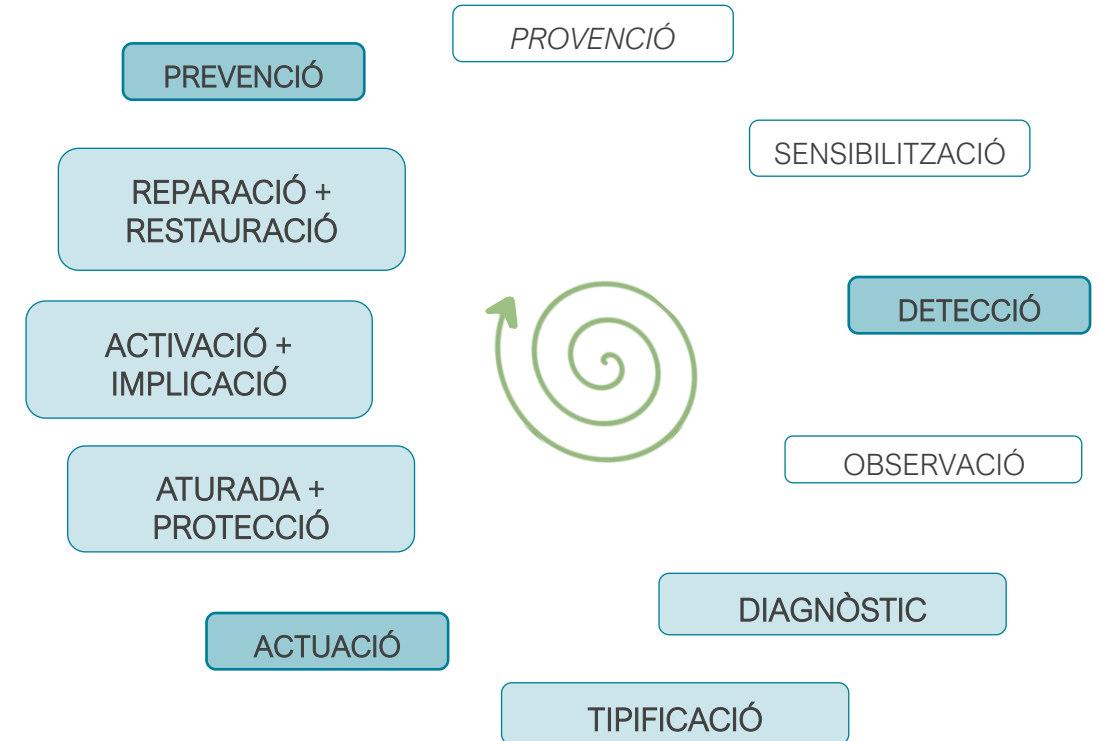
- **ATURAR + PROTEGIR:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que permeten establir processos destinats a aturar la situació conflictiva. També aquells recursos que treballen per a la protecció de les persones en situacions de vulnerabilitat (no criminalització i no revictimització) i les persones que envolten el cas (no perjudici).
- **ACTIVAR + IMPLICAR:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que permeten activar, des de tots els nivells d'acció (institució, grup i individu), l'objectiu benestar i implicar a tots els agents relacionats amb el cas en les estratègies de resolució que permetin caminar cap a sanar el sistema (connectar al grup de persones afectades amb el seu benestar interior en convivència).
- **REPARAR + RESTAURAR:** És el moment en què apliquem tots aquells recursos que afavoreixen, des de tots els nivells d'acció (institució, grup i individu), espais de reflexió amb tots els agents que havien estat implicats en el cas, permetent l'observació del dolor (des del benestar sentit) que s'havia generat (pel cas), restablint així la força, la voluntat i la motivació per a la felicitat.

Focus en el treball del benestar emocional (II)

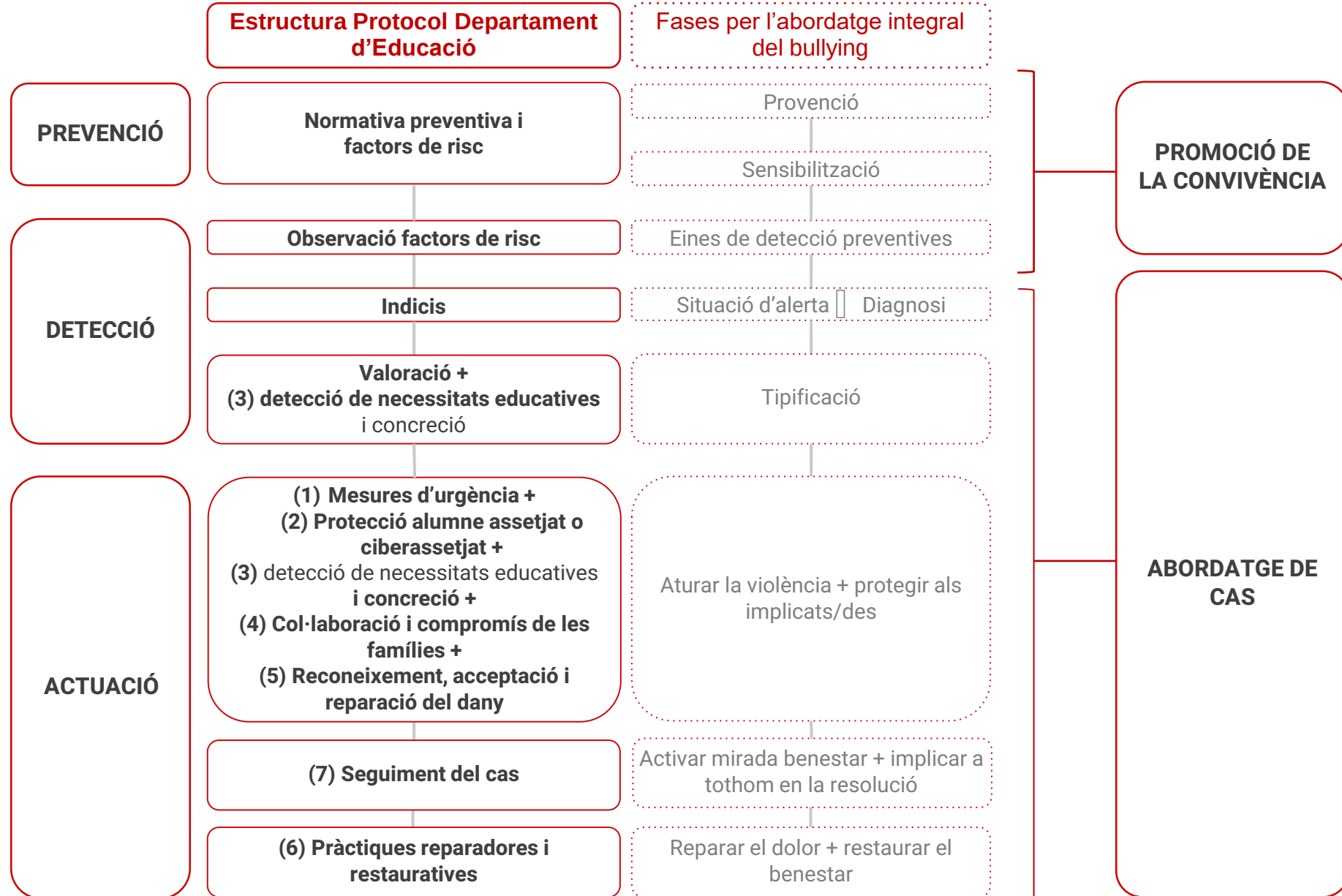
Promoció del
Benestar

Abordatge de casos o
situacions d'alta
complexitat emocional

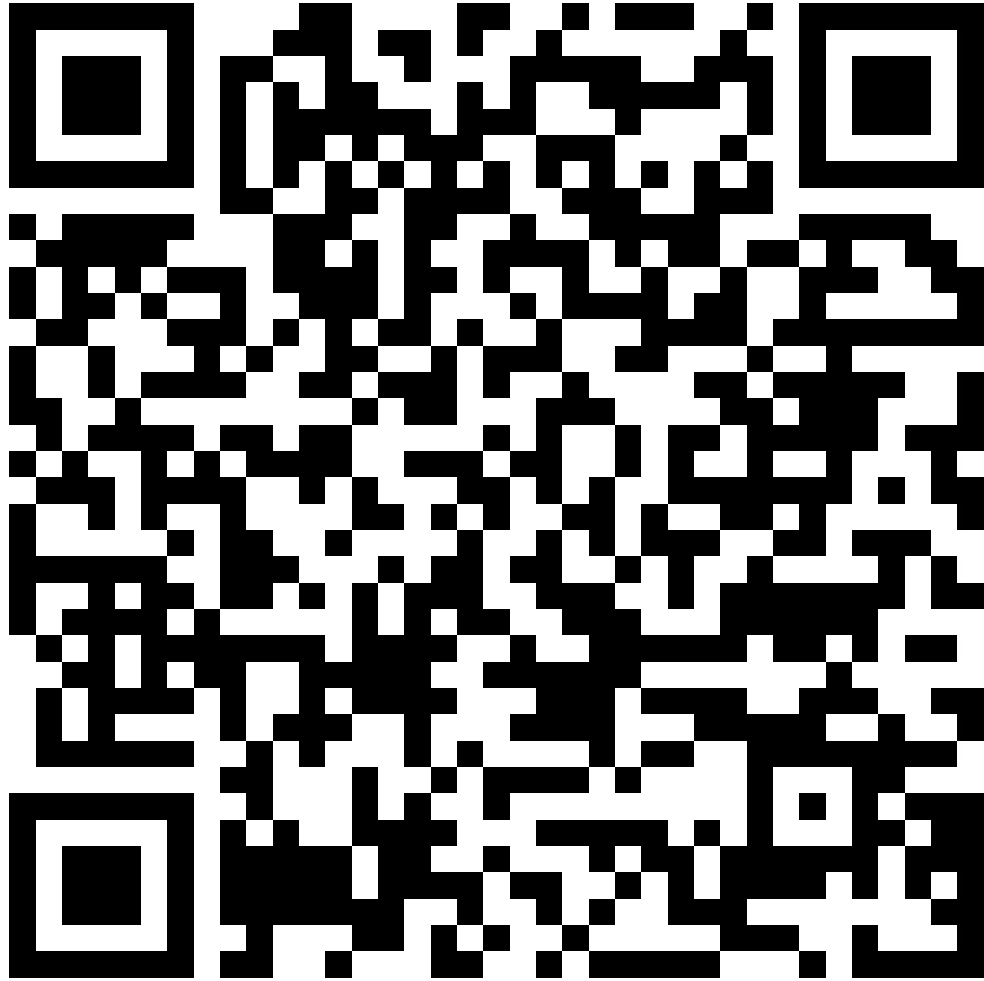

Protocol Departament d'Educació i Fases d'abordatge PDA

Recursos..!

Protocol Bullying Municipal

Ajuntament de
**Castell d'Aro,
Platja d'Aro
i S'Agaró**

Protocol municipal per a la prevenció de
l'assetjament entre iguals i la promoció
de la convivència 2022-24.

De qui és la responsabilitat?

Persona

Rols principals

Fets

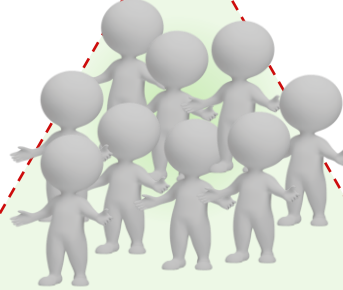
Pensaments

Emocions

Grup

Fenomen de grup

Comportaments

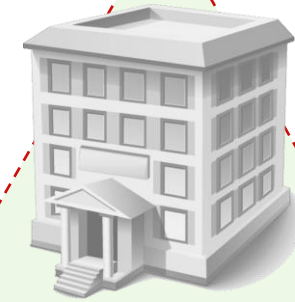
Creences

Clima
emocional

Centre-Entorn

Responsabilitat compartida

Accions

Mirada i
Valors

Ambient
emocional

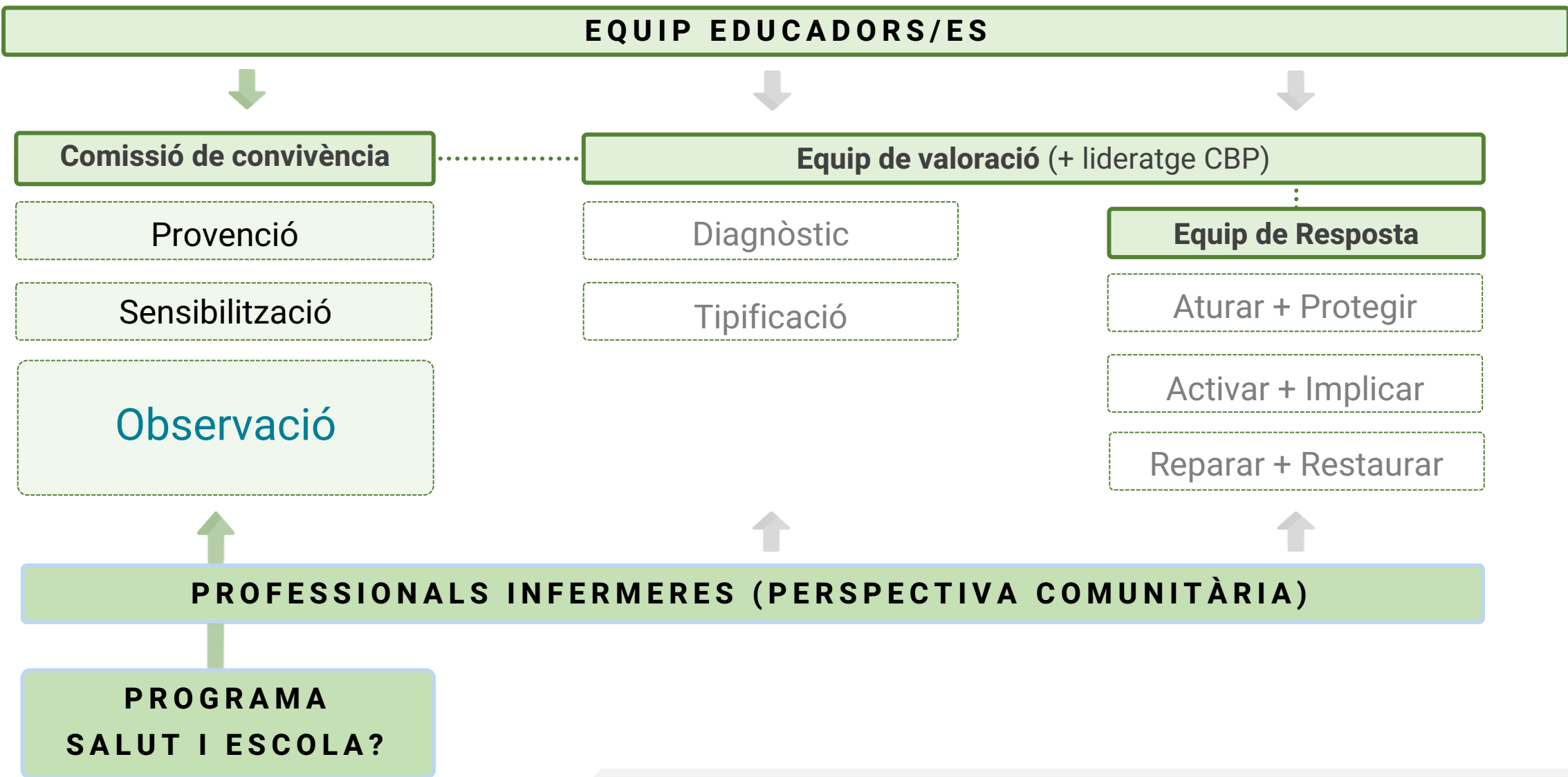

Abordatge des de la **INSTITUCIÓ**:

Centre-Servei o equipament – Suports de territori – Família

Exemple de distribució equips, a través de l'exemple del programa salut i escola

On situem objectius i tasques/funcions de les nostres consultes?

Coordinador/a de Benestar i Protecció (CBP)

UNIVERSIDAD
INTERNACIONAL
DE LA RIOJA

unir

Openclass:

El coordinador de bienestar: la nueva figura educativa para hacer más seguros los centros escolares.

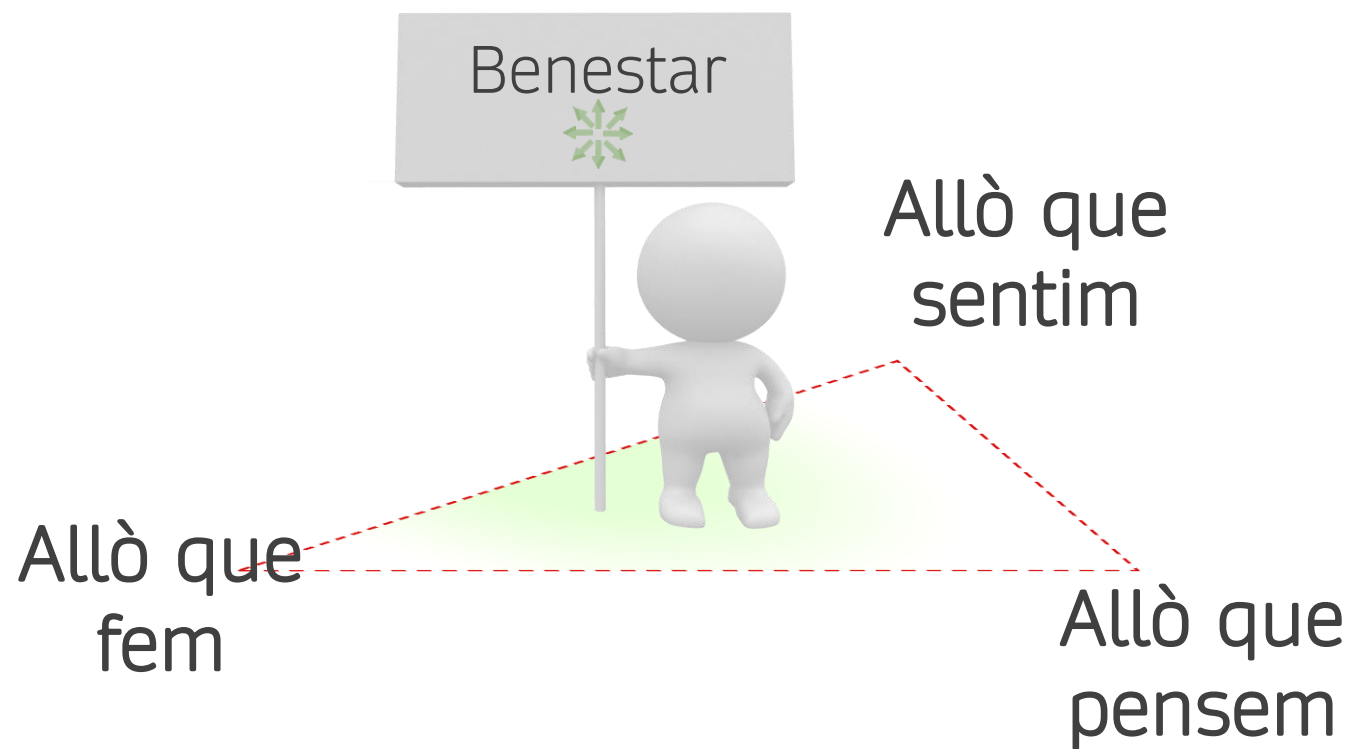

Ramiro A. Ortegón
Equip SEER i PDA Bullying

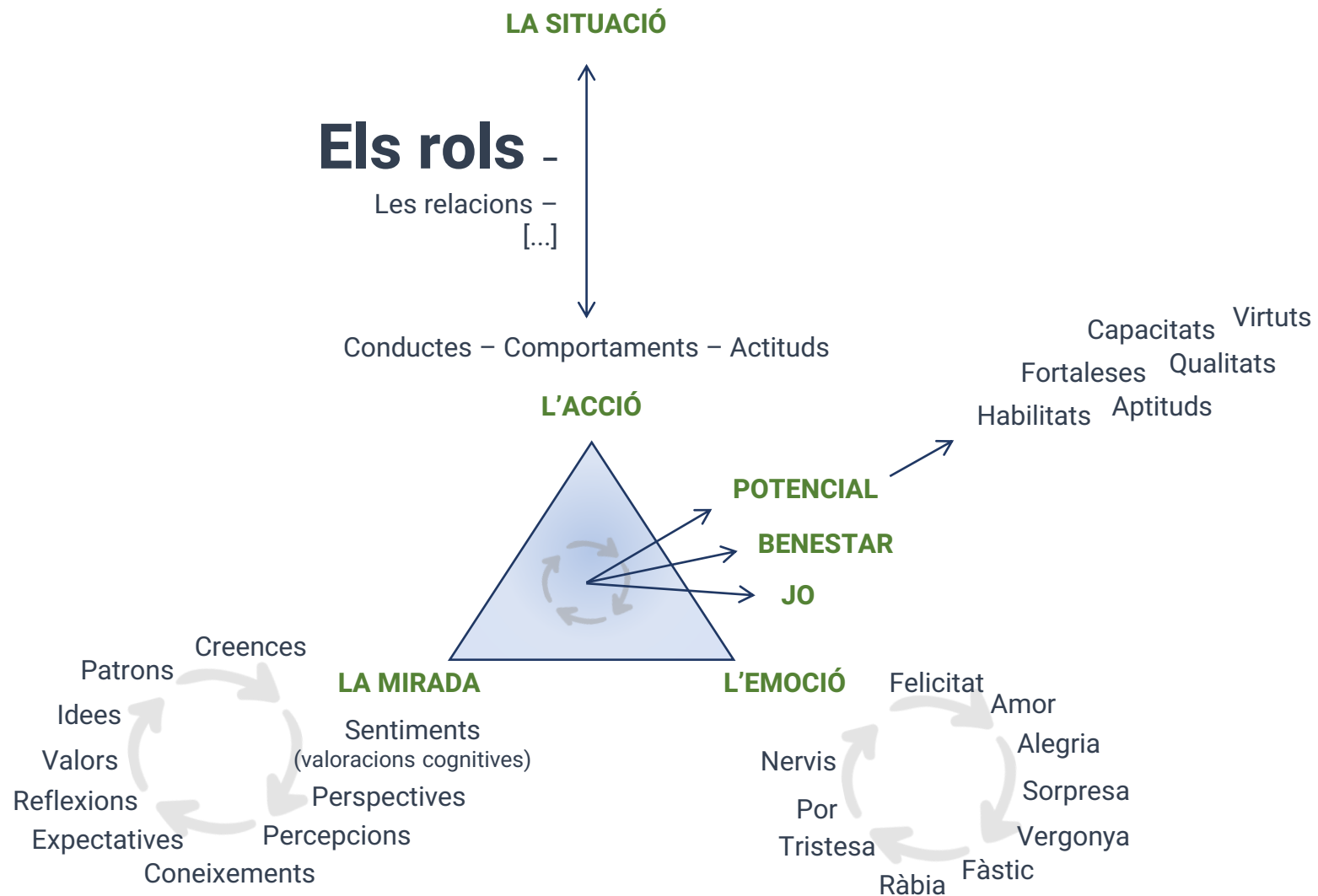
Visió integral de la persona des del Triangle de la personalitat

Visió integral de la persona des del Triangle de la personalitat

12.

El triangle de poder-vulnerabilitat en situacions de maltractament

Relació/vincles
no saludables

Bullying

Habilitats?

Emocions?

Valors?

Recursos..!

Direcció General de Joventut

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials
Direcció General de Joventut

Eines per a l'acompanyament emocional a adolescents i joves.

Equip SEER

Proposta formativa

Formadors/es:
Ramiro Ortegón
Marina Bricollé

Espai 1

**Comprendre el rol
infermer dins el protocol
PDA (prevenció –
detecció - actuació).**

Introducció al Bullying:
L'assetjament entre
iguals, eines per a la
comprensió dels agents
implicats (agressor/a,
víctima, espectadors/es).

Espai 2

**Potenciar dins el rol
assistencial i educatiu de
la infermeria eines per a
la detecció de
l'assetjament.**

Eines per a la detecció i el
diagnòstic a la dinàmica
de grups i l'atenció
individualitzada.

Espai 3

**Desenvolupar habilitats
per a l'atenció reparadora
davant l'assetjament
escolar a tots els agents
implicats/des.**

Actuació davant
l'assetjament escolar:
Protocols d'actuació,
eines per a la intervenció
amb els diferents agents i
eines per a la restauració i
comprensió del dolor.

Espai 4

**Mostrar l'educació
emocional com un actiu
clau per a la prevenció,
detecció i actuació en
casos d'assetjament
entre iguals.**

Educació Emocional i
prevenció de la Violència.
Aportar estratègies
infermeres per a la
promoció d'activitats de
prevenció del fenomen
bullying.

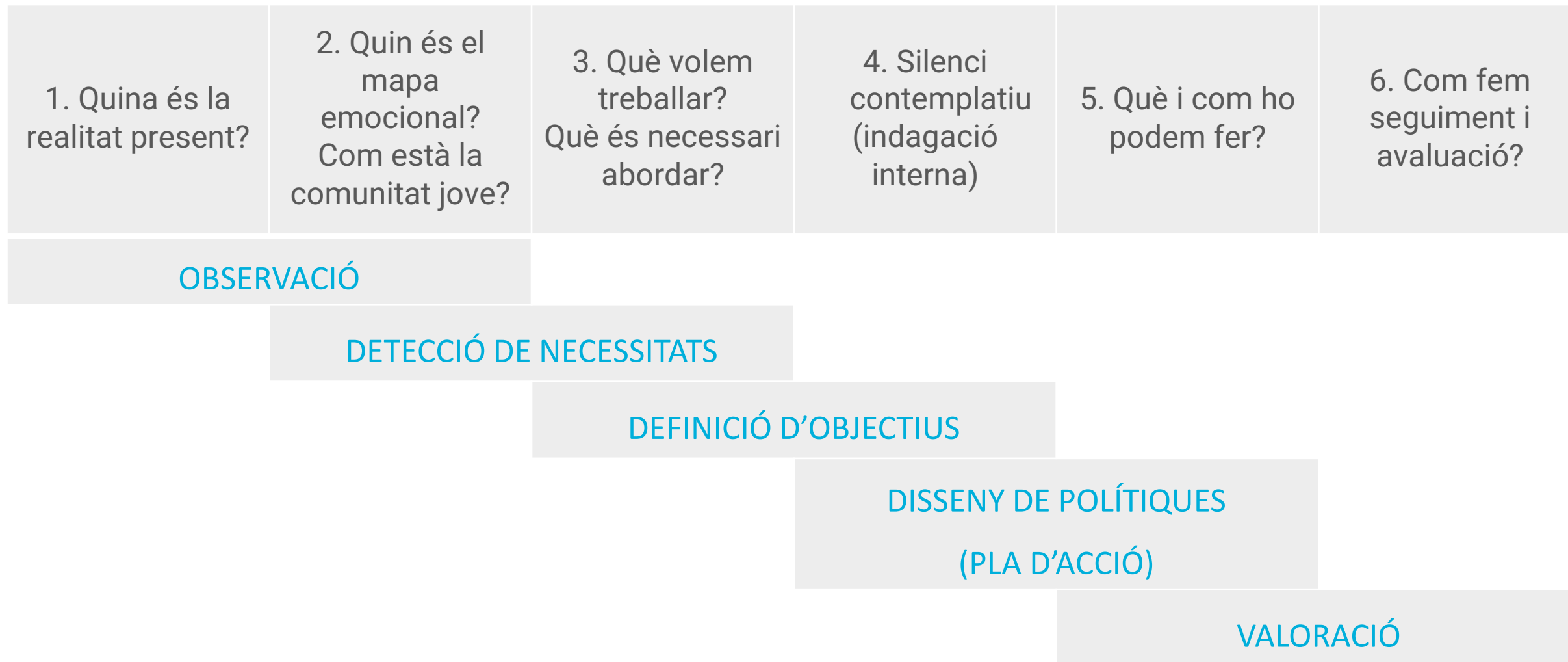

Proposta de preguntes d'acompanyament (model ADS)

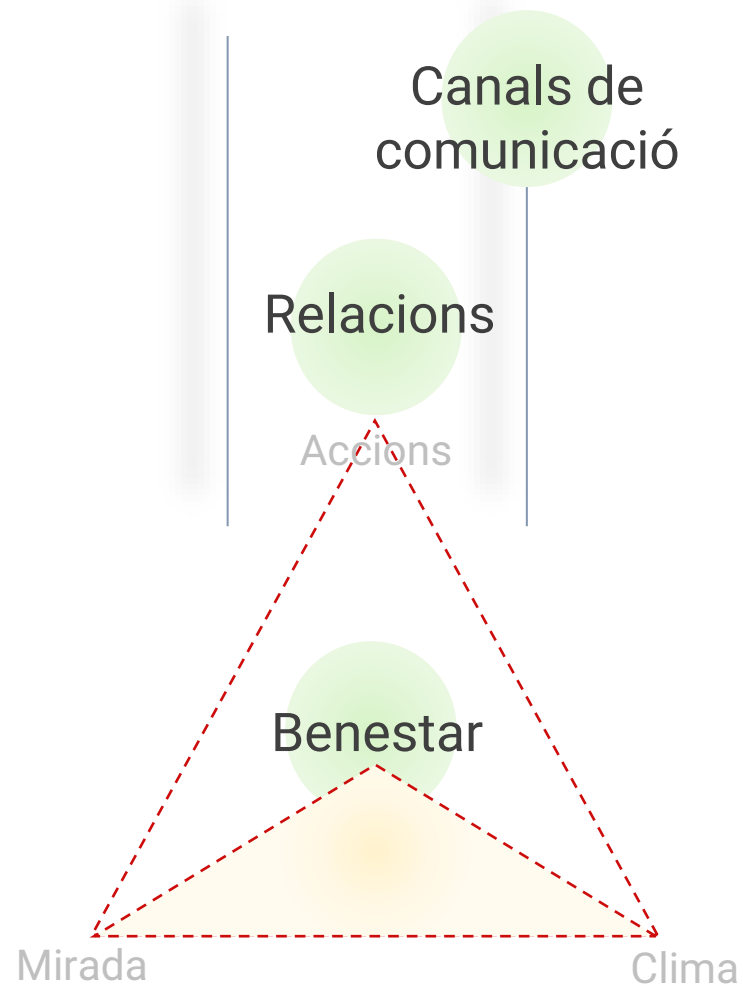

Proposta model ADS aplicades a la detecció

Què hem d'observar (detecció preventiva continuada)?

OBSERVACIÓ

Detecció Preventiva Continuada
(3 àmbits d'observació)

Nivells d'alerta

NO ALERTA

Convivència saludable on tothom ocupa el lloc sistèmic que li pertoca, hi ha aprenentatge i benestar.

BAIX

Convivència tranquil·la i relaxada (hi ha benestar) tot i haver-hi situacions de risc normals de l'etapa escolar.

MODERAT

Convivència lleument alterada per conflictes sense violència.

MIG

Convivència vulnerada amb situacions d'alerta (violències) de possibles conflictes greus.

ALT

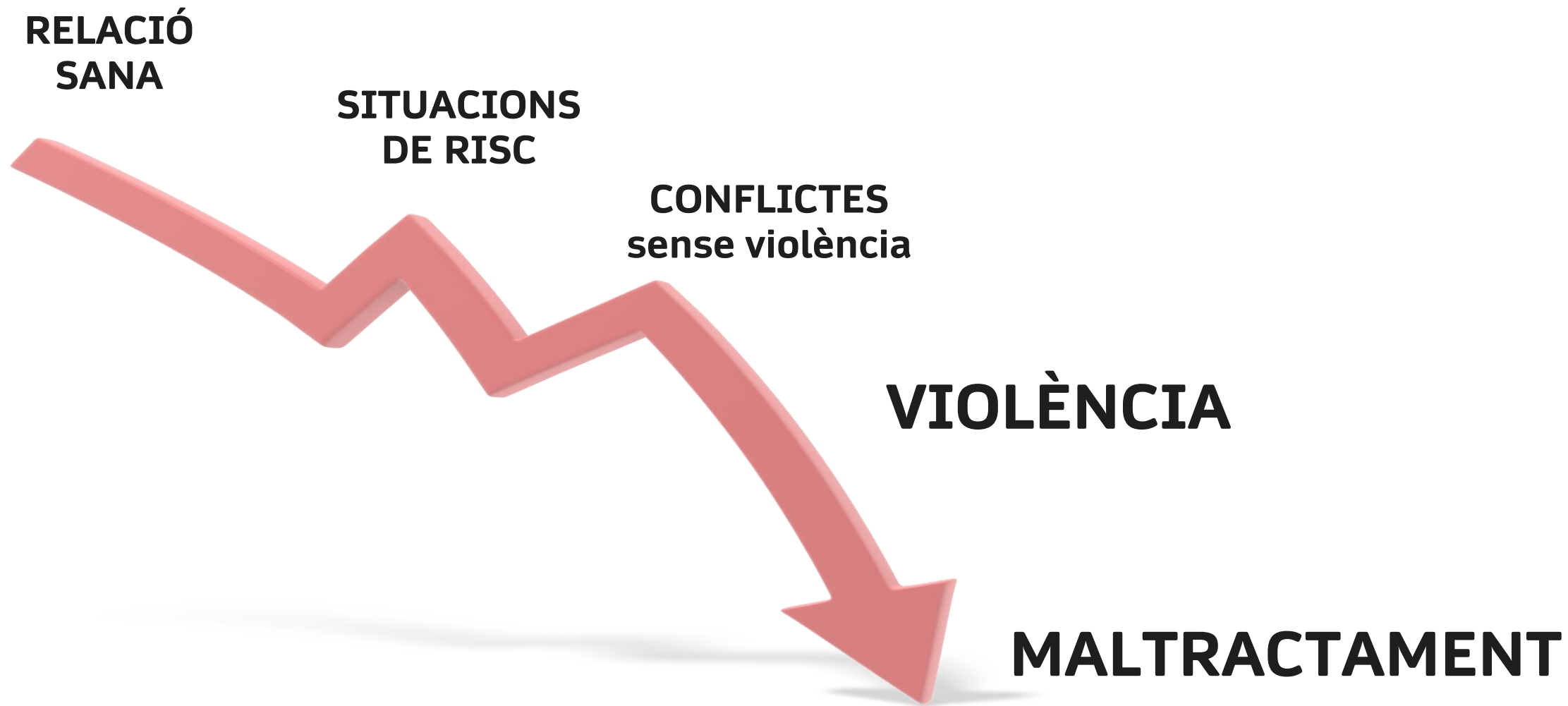
Convivència greument danyada per la presència de violència confirmada.

MOLT ALT

Convivència destruïda davant la confirmació de la presència de violència continuada i perpetuada (maltractaments).

L'escalada del conflicte (II)

Relacions saludables →

- Cohesió.
- Comprensió.
- Escolta.

- Expressió emocional.
- Humor amb sentit.
- Igualtat.

- Límits.
- Respecte.
- [...]

Situacions o conductes de risc →

- Absentisme.
- Consums de substàncies.
- Dol.
- Idees radicals.

- Pressió acadèmica.
- Mala conducta.
- Manca de respecte.
- Misogínia.

- Solitud.
- Tecnoaddiccions.
- Vandalisme.
- [...]

Conflictes sense violència →

- Conflicte d'identitat.
- Confrontació.
- Desacord.

- Desavinença.
- Diferència d'opinió.
- Diferència de necessitats.

- Discrepància.
- Discussió
- [...]

Agressions o conductes violentes no confirmades →

- Agressions físiques.
- Amenaces.
- Burles.
- Danys materials.
- Crítiques.
- Difondre rumors.

- Discriminar.
- Fer el buit.
- Happy Slapping.
- Humiliacions.
- Incitar a la violència.
- Insultar.

- Menysprear.
- Sexpredding.
- Suplantar id. digital.
- Vexacions.
- Violar la intimitat.
- [...]

Agressions o conductes violentes confirmades

Maltractaments (violència continuada i perpetuada) →

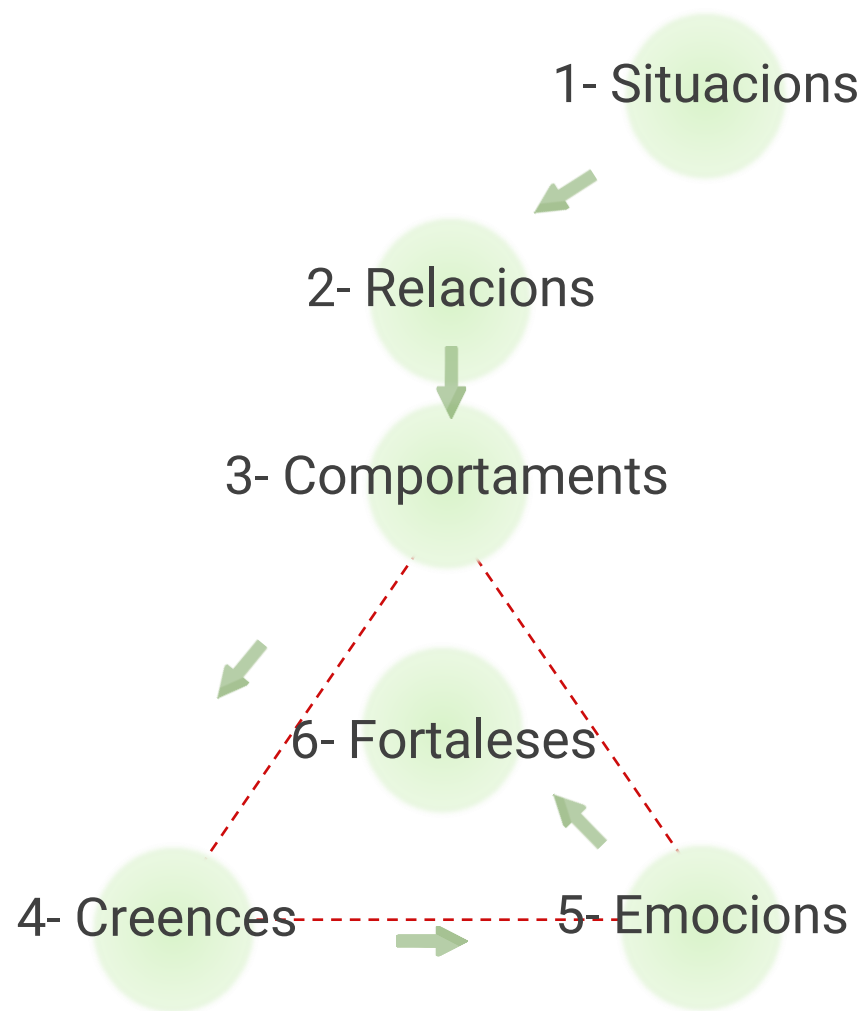
- Abús sexual.
- Bullying.
- Cyberbullying.
- Cyberbating.

- Conflicte relacional crònic.
- Dating violence.
- Grooming.
- Odi i discriminació.

- Maltractament de control.
- [...]

Abordatge des del diagnòstic, la indagació

DETECCIÓ DE NECESSITATS

Mirada diagnòstica
(6 camps d'indagació)

Què fem en la tipificació?

Classificació
del cas

↑
Mètode per a
la tipificació

Definició d'objectius
pedagògics

↑
Necessitats
educatives

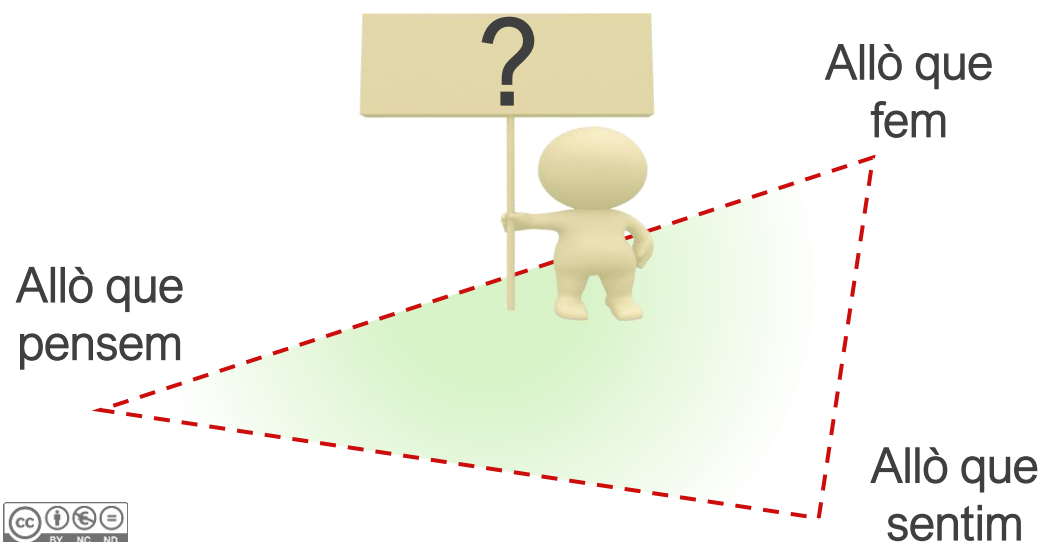
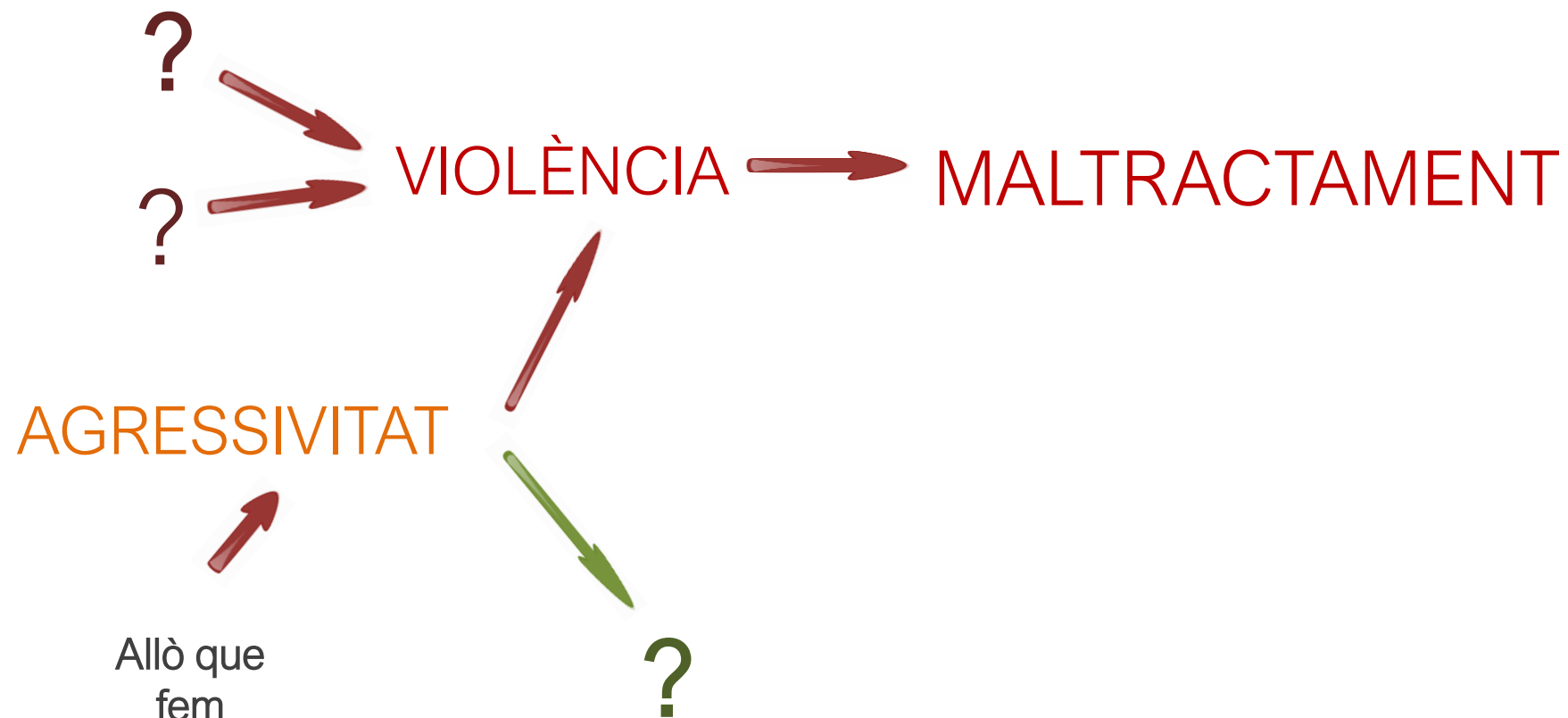
Definició del pla
d'acció

↑
Mapa d'actius del
centre i del territori

La violència, una conducta observable?

Què és bullying?

Persecució moral i/o física, sempre psicològica, que s'origina a entorns educatius on un o més infants o joves exerceixen abús de poder sobre un/a altre/a.

(Equip SEER, 2017)

**Origen relacional a →
ENTORN EDUCATIU**

**Violència →
MALTRACTAMENT**

Percepció de Dolor

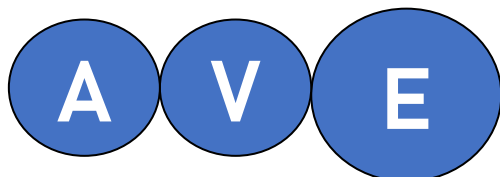
Rol

Intencionalitat (?)

Rol

Rol

Entorns digitals*

*Ciberbullying

Violències

Accions violentes

VIOLENCIA

Conductes – Comportaments – Actituds

Fer

Pensar

Sentir

☐ Agredir físicament	☐ Denigrar	☐ Lesionar	☐ Robar
☐ Aïllar	☐ Desqualificar	☐ Infravalorar	☐ Revelar dades
☐ Amençar	☐ Difamar	☐ Injuriar	☐ Simbòlica
☐ Assetjar	☐ Difondre rumors	☐ Insultar	☐ Sexpredding
☐ Atacar	☐ Discriminar	☐ Intimidar	☐ Sextorsió
☐ Burlar-se	☐ Esbrincar	☐ Manipular	☐ Stalking
☐ Body Shaming	☐ Excloure	☐ Marginar	☐ Suplantar id. digital
☐ Calumniar	☐ Extorsionar	☐ Menysprear	☐ Turmentar
☐ Coaccionar	☐ Fer el buit	☐ Memear	☐ <i>Trollear</i>
☐ Coercionar	☐ Fer xantatge	☐ Menystenir	☐ Upskirting
☐ Controlar	☐ Fustigar	☐ Ofendre	☐ Vandalisme
☐ Cosificar	☐ Glashlighting	☐ Oprimir	☐ Vexar
☐ Criticar	☐ Happy slapping	☐ Outear	☐ Violència econòmica
☐ Cutting	☐ Hoax (bulo)	☐ Provocar	☐ Violar intimitat
☐ Deixar en ridícul	☐ Humiliar	☐ Ridiculitzar	☐ [...]

Maltractaments

Reiteració / Perpetuació
de la violència

MALTRACTAMENT

Accions violentes

Conductes – Comportaments – Actituds

Fer

Pensar

Sentir

BULLYING O CIBERBULLYING	DATING VIOLENCE
☒ Origen relacional dins un entorn educatiu	☒ Relacions sentimentals/afectives
☒ Continuitat o perpetuació de la violència → Maltractament	☒ Continuitat o perpetuació de la violència → Maltractament
☒ Diferència de poder + Dolor sostingut (?) V	☒ Abús Poder - Sensació de control (?) V
☒ Veure l'acció + Intencionalitat (?)* A	☒ Veure l'acció + Intencionalitat (?)* A
☒ Presència de grup A V E	☒ Dins la relació
☒ Entorn digital o no	☒ Entorn digital o no

ODI I DISCRIMINACIÓ	CONFLICTE RELACIONAL CRÒNIC
☒ Hi pot haver o no relació	☒ Relació dins d'un grup
☒ Continuitat o perpetuació de la violència → Maltractament	☒ Continuitat o perpetuació de la violència → Maltractament
☒ Dirigida a una persona, grup o col·lectiu V	☒ Qualsevol membre del grup indiscriminadament V
☒ Creences de desigualtat envers un col·lectiu (?) A	☒ No definit A
☒ Dins la comunitat	☒ Presencia de grup
☒ Entorn digital o no	☒ Entorn digital o no

Revista Estris n° 210

estris.CAT

Com podem promoure
el benestar i evitar el
bullying?

Equip SEER

Proposta formativa

Formadors/es:
Ramiro Ortegón
Marina Bricollé

Espai 1

**Comprendre el rol
infermer dins el protocol
PDA (prevenció –
detecció - actuació).**

Introducció al Bullying:
L'assetjament entre
iguals, eines per a la
comprensió dels agents
implicats (agressor/a,
víctima, espectadors/es).

Espai 2

**Potenciar dins el rol
assistencial i educatiu de
la infermeria eines per a
la detecció de
l'assetjament.**

Eines per a la detecció i el
diagnòstic a la dinàmica
de grups i l'atenció
individualitzada.

Espai 3

**Desenvolupar habilitats
per a l'atenció reparadora
davant l'assetjament
escolar a tots els agents
implicats/des.**

Actuació davant
l'assetjament escolar:
Protocols d'actuació,
eines per a la intervenció
amb els diferents agents i
eines per a la restauració i
comprensió del dolor.

Espai 4

**Mostrar l'educació
emocional com un actiu
clau per a la prevenció,
detecció i actuació en
casos d'assetjament
entre iguals.**

Educació Emocional i
prevenció de la Violència.
Aportar estratègies
infermeres per a la
promoció d'activitats de
prevenció del fenomen
bullying.

Què fem en la tipificació?

Classificació
del cas

Mètode per a
la tipificació

Definició d'objectius
pedagògics

Necessitats
educatives

Definició del pla
d'acció

Mapa d'actius del
centre i del territori

Els objectius per definir el pla d'acció

FASE 1

Aturar la situació +
Protegir als implicats/des

Visibilitzar el dret a la veritat

(consciència del malestar que genera la situació a nivell personal, en el grup i en la comunitat).

Aplicar la normativa d'una forma justa

(disciplina positiva, justícia transicional i justícia restaurativa).

Legitimar la necessitat de reparar el dany

(reconèixer la voluntat de treballar pel benestar i l'evolució personal de tothom).

Aconseguir el compromís d'aturada i no repetició

(responsabilitzar del benestar a tots els rols implicats).

[...]

FASE 2

Activar el benestar +
Implicar a tothom en la resolució

Aprofitament pedagògic

(concebre el conflicte present com una oportunitat de desenvolupament personal i de grup).

Elecció de benestar

(fixar objectius adaptatius que col·laborin amb la vivència saludable del grup).

Implicació i solidaritat

(responsabilitzar a tothom del benestar personal i de grup, procurant guarir i cuidar les relacions i l'objectiu benestar).

Acords per a l'atenció a les necessitats

(pactar de forma compartida el respecte i la resposta a les necessitats individuals en el marc del grup).

Acompanyament al canvi

(aprendre a oferir ajuda, a ajudar i a deixar-se ajudar).

[...]

FASE 3

Reparar el dolor +
Restaurar el benestar

Acomiadar els rols disruptius

(treballar l'autoconeixement i l'autoestima).

Sanar ferides emocionals

(defensar el dret a la salut i al benestar a través de l'acompanyament pedagògic i, si s'escau, terapèutic).

Transitar les emocions

(afavorir processos cap a la gestió de situacions d'alt impacte emocional, extraient aprenentatges de les vivències i les situacions).

Construir noves formes de relació

(evolucionar les normes cap a acords per a la convivència).

Omplir de sentit la convivència

(treball del sentit de vida i desenvolupament personal).

[...]

Diputació de Barcelona

**Diputació
Barcelona**

Acompanyament emocional a les
famílies en els centres d'educació
especial municipals

Ramiro A. Ortegon
Equip SEER

Programa #aquiproubullying

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Abordatge en actuació en 3 fases

II Jornada d'intercanvi d'experiències
#aquiproubullying

Ramiro A. Ortegón i Oriol Julià
Equip SEER

Proposta formativa

Formadors/es:
Ramiro Ortegón
Marina Bricollé

Espai 1

**Comprendre el rol
infermer dins el protocol
PDA (prevenció –
detecció - actuació).**

Introducció al Bullying:
L'assetjament entre
iguals, eines per a la
comprensió dels agents
implicats (agressor/a,
víctima, espectadors/es).

Espai 2

**Potenciar dins el rol
assistencial i educatiu de
la infermeria eines per a
la detecció de
l'assetjament.**

Eines per a la detecció i el
diagnòstic a la dinàmica
de grups i l'atenció
individualitzada.

Espai 3

**Desenvolupar habilitats
per a l'atenció reparadora
davant l'assetjament
escolar a tots els agents
implicats/des.**

Actuació davant
l'assetjament escolar:
Protocols d'actuació,
eines per a la intervenció
amb els diferents agents i
eines per a la restauració i
comprensió del dolor.

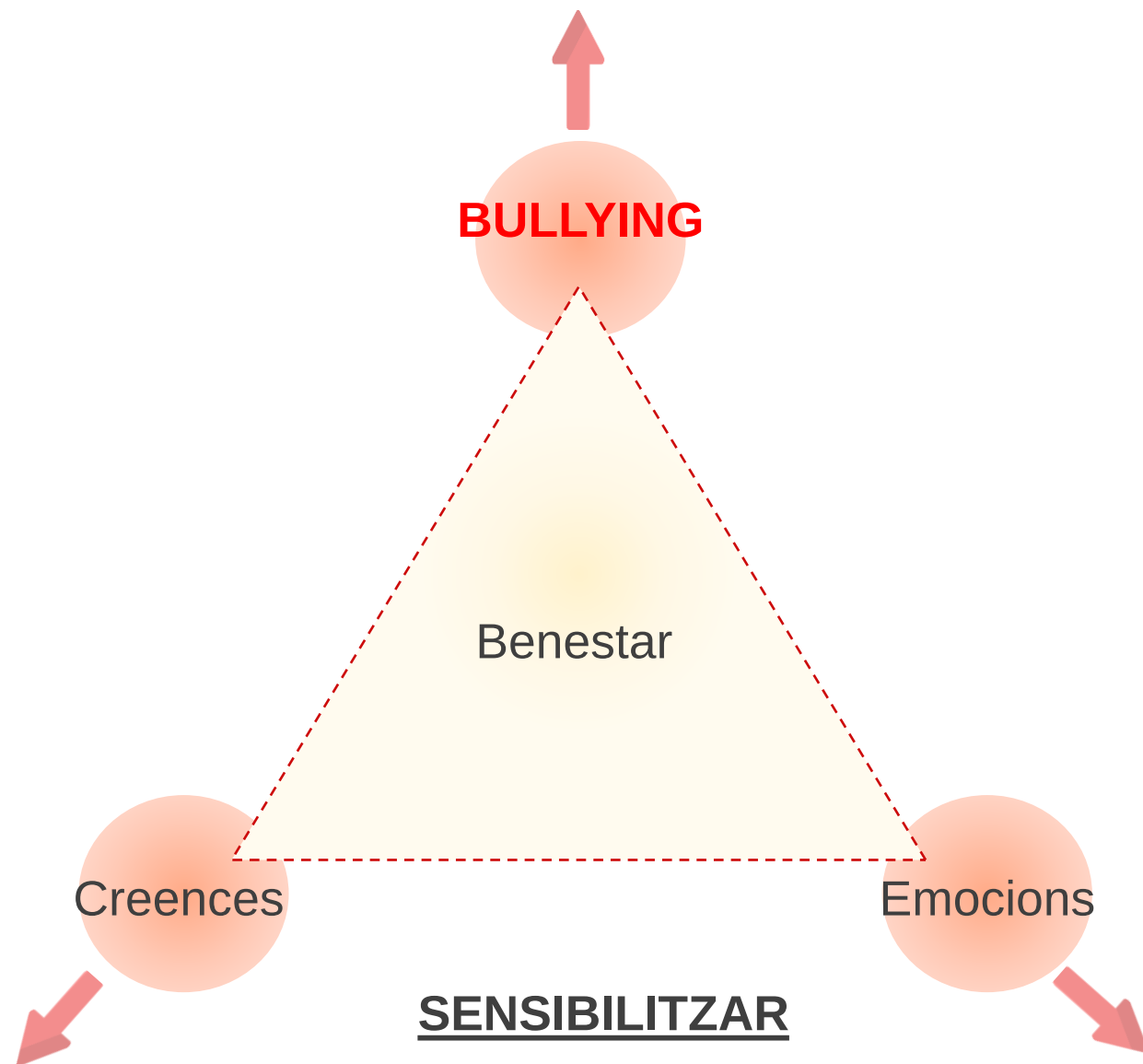
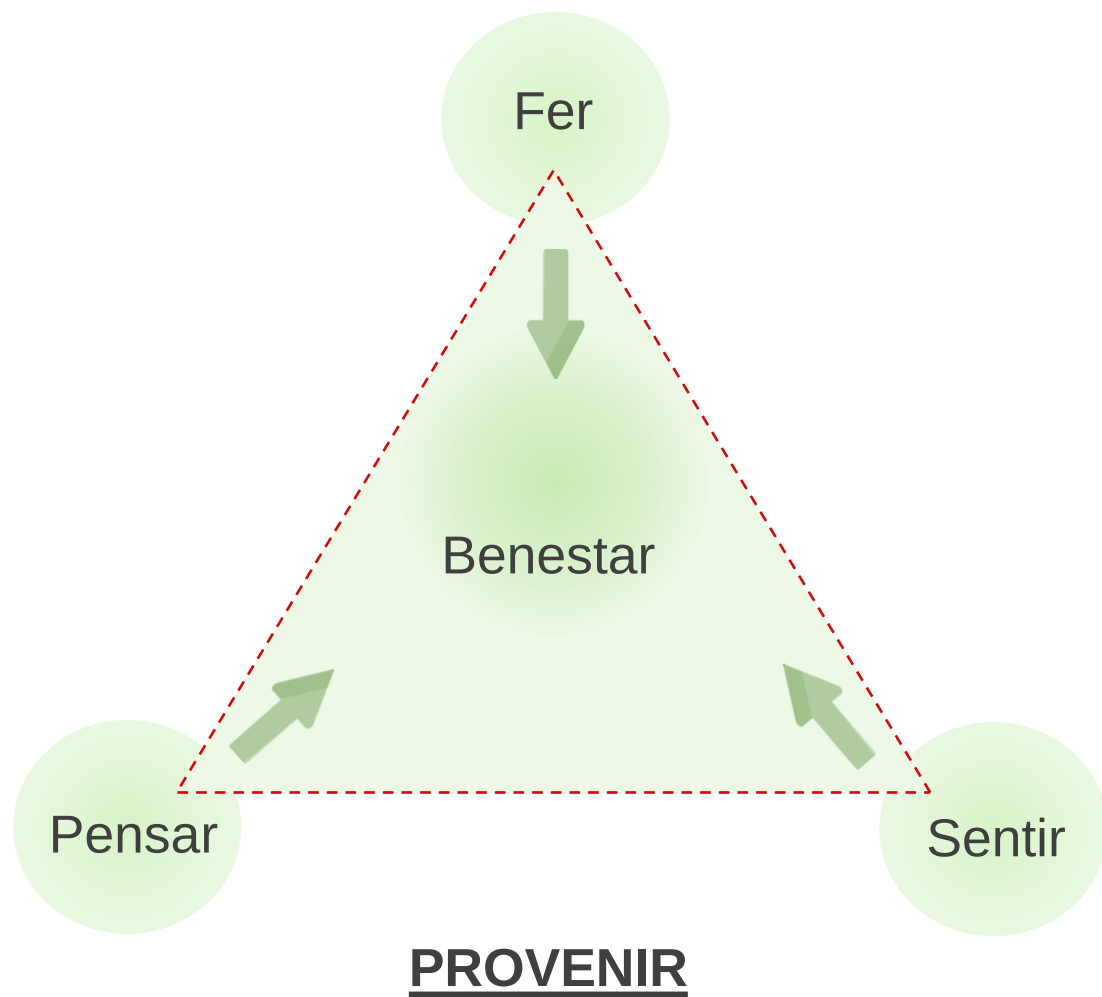
Espai 4

**Mostrar l'educació
emocional com un actiu
clau per a la prevenció,
detecció i actuació en
casos d'assetjament
entre iguals.**

Educació Emocional i
prevenció de la Violència.
Aportar estratègies
infermeres per a la
promoció d'activitats de
prevenció del fenomen
bullying.

Com podem prevenir?

Què faig més?

ÀMBIT DEL COMPORTAMENT I HABILITATS

Informació sobre les mesures conductuals (punitives, reparadores o de posicionament) respecte a qualsevol acte de violència, amb les seves reflexions respectives.

Entrenament d'hàbits i habilitats.

Treball de relacions saludables.

[...]

ÀMBIT MENTAL I MORAL

Treball de valors base com ara el valor de la persona o el valor del grup.

Entrenament del sentit crític i el discerniment.

Treball de discurs, creences i pensaments.

[...]

Provenció del Bullying

ÀMBIT EMOCIONAL

Treballar per un clima emocional de grup sa.

Entrenament per la consciència, canvi, gestió emocional o transformació.

Generar noves emocions positives en cas de conflicte.

Treball d'autoestima.

Treball d'empatia i poder connectar amb el dolor emocional d'un/a mateix/a i de l'altre.

[...]

COMPORTAMENTS, RELACIONS I ROLS

Comprendre als agents que intervenen.

Diferenciar els rols de les persones, no identificar.

Informar de com es comunica i empoderar per a la comunicació de les alertes

Parlar del tipus de relacions que volem al grup.

[...]

MIRADA AL FENOMEN

Veure-ho com a un fenomen de grup.

Mostrar el posicionament del centre.

Explicar com funciona la normativa i les sancions.

Trencar creences.

[...]

Sensibilització del Bullying

ATENCIÓ INTERNA

Treballar la comprensió del bullying des de la consciència del malestar.

Revisar les conseqüències en tothom implicat.

Potenciar les fortaleeses personals, els recursos de grup i els recursos institucionals.

[...]

CONSELL COMARCAL DE L'ANOIA

Espais Lliures de Bullying

Amb la participació de:
Equip SEER i PDA Bullying

També campanya:
#undiamés Rebelat i parla! i
#Superaelbullying [[veure aquí](#)]

L'ofici d'educar (Catalunya Radio)

Manual Pràctic anti-Bullying

Oriol Julià Aguarón
Equip SEER

CCMA (TV3 – SX3)

#NoCallis
contra el bullying

Amb la participació de:
Equip SEER i PDA Bullying

#Undiames un Banc de Recursos per #SuperareIBullying

#Undiames #SuperareIBullying és una campanya de la Plataforma PDA Bullying que busca trobar bones pràctiques i accions positives que ajudin a afrontar i abordar la problemàtica de l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals. En aquesta ocasió, gràcies al Projecte Acredita't: Espais Lliures de Bullying donem a conèixer el Banc de Recursos PDA, un espai de recollida de tota mena d'eines i propostes per abordar aquest maltractament, tant des de la prevenció, com en la detecció i a l'actuació.

Banc de Recursos

Accés obert i gratuït al més gran banc de recursos específics per donar resposta al Bullying. Podeu filtrar per tipus de recurs i per fase de resposta. També per perfil i temàtica que voleu treballar. [També disposeu d'un apartat de "Formació Recomanada" i de "Recursos Destacats"]

A més, també podeu aprofitar per conèixer més la Plataforma i donar suport des de la vostra organització, a través de la qual podeu formar part de la Xarxa PDA adherint-vos, una acció també gratuïta que, a través de la validació del Codi de Bones Pràctiques, esdevé una forma de mostrar la les vostres comunitats la vostra aposta pel benestar, i per donar resposta a tota forma de violència.

Adhesió Plataforma

Formar part de la xarxa, un espai de compromís social de les institucions que fomenta una educació des de i cap al benestar, lliure de violència i que comprèn el bullying com a una oportunitat d'aprenentatge.

Codi Bones Pràctiques

Donar suport al Codi de Bones Pràctiques PDA Bullying, 16 punts de consens de les institucions per a l'abordatge integral de l'assetjament entre iguals.

Recursos..!

Xarxa PDA Bullying

PDA BULLYING[®]
Plataforma

Codi de Bones Pràctiques PDA

Plataforma PDA Bullying

Codi de Bones Pràctiques PDA Bullying

0. PROMOCIÓ

- Disposar d'un Pla de Convivència actiu que contempli estratègies de prevenció des d'una perspectiva de benestar.
- Adaptar els protocols d'abordatge de tot tipus de violències a la pròpia realitat interna tant en prevenció com en detecció i en actuació.
- Revisar i actualitzar de forma periòdica els documents que permeten la implementació del pla de convivència i dels protocols d'abordatge del conflicte.
- Avaluar els factors protectors que permeten el desenvolupament saludable de la comunitat i analitzar els factors de risc que sustenten i agreugen el fenomen Bullying.

1. PREVENCIÓ

- Aplicar projectes "proventius" que col·laborin en el creixement personal de l'alumnat i la resta de la comunitat educativa.

** Desenvolupament d'habilitats per sostenir i potenciar el benestar individual i de grup dins i fora les xarxes.*

- Realitzar accions de "sensibilització", específiques i continuades, envers l'assetjament i el ciberassetjament.
- Potenciar models que permetin l'abordatge integral el conflicte.
** Model dialògic, socioemocional, de mediació, disciplinari.*
- Contemplar la formació continuada dels agents familiars, socials, educatius, de salut, de seguretat i de servei.

2. DETECCIÓ

- Afavorir l'empoderament a la infància i la joventut a fi d'alertar de situacions de risc (a través de canals de comunicació presencials i no presencials) potenciant la presència protectora de les persones adultes en un marc de convivència.
- Fomentar específicament el desenvolupament d'habilitats en la participació activa i la comunicació en entorns digitals.
- Observar el benestar a través d'eines que mesurin el moment relacional dels sistemes (famílies, equips educatius i grups d'infants i joves).
- Disposar d'un equip de valoració, format i preparat, que donant resposta davant les alertes, pugui plantejar objectius pedagògics i definir intervencions per la resolució positiva d'un cas.

** Coordinar, documentar, definir una estratègia, fer seguiment i avaluar.*

3. ACTUACIÓ

- Donar resposta un cop s'ha tipificat un cas mitjançant un equip preparat per la intervenció.
- Disposar d'una estratègia enfocada cap al benestar en la resolució d'un cas.
** Enfocament restauratiu, de no discriminació i apreciació de la diversitat, i de creixement personal.*
- Acompanyar la reparació del dolor i la restauració del benestar des de les pròpies competències.
- Potenciar el mapatge d'actius de territori a fi de disposar d'una xarxa activa de suport i derivació d'actius de territori a fi de disposar d'una xarxa activa de suport i derivació.

www.pdabullying.com

direccio@pdabullying.com

[@PDABullying](https://twitter.com/PDABullying)

www.salutieducacioemocional.com

equipseer@salutieduacioemocional.com

[@EquipSEER](https://twitter.com/EquipSEER)

Aquest document està protegit per una llicència Creative Commons